

Ouderschap in migratie

Workshop

Netwerkdag - 29/01/2026 door Warriner Michelle

Agenda

- De context van migratie
- Impact van migratie op ouderschap
 1. Trauma
 2. Acculturatie
 3. Verlies
- Casus: It takes a community to heal (war)trauma

Gevaarlijke vluchtroute in de migratie

Post-migratie

Aankomst

This Photo by Unknown Author is licensed under [CC BY-SA](https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/)

Bron: www.rodekruis.be

Visit **gosocrative.com** and enter room
name WARRINER4746

Warm onthaal

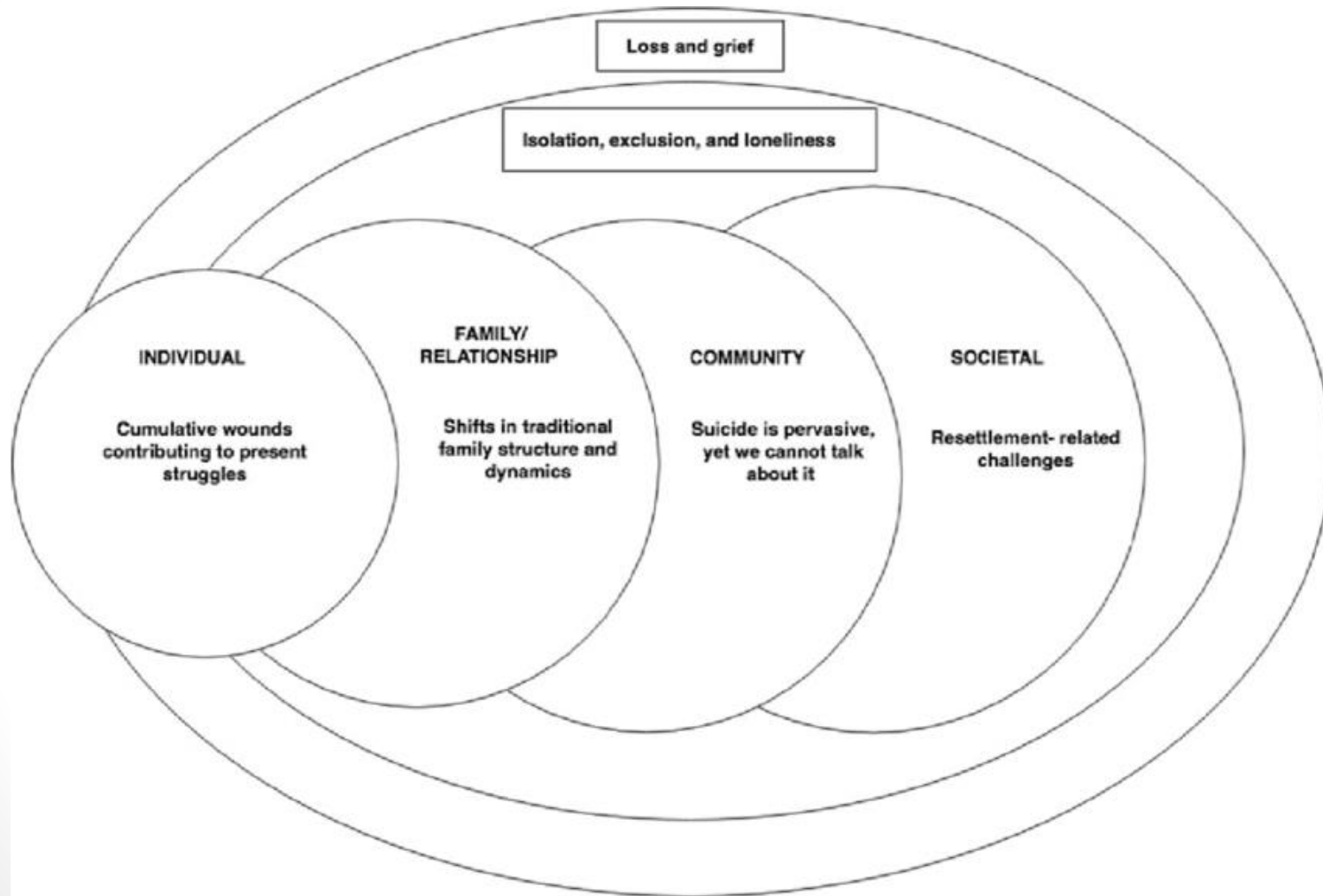
Hoe zwaar is de rugzak?

1. Verlies

- Proces van migratie als **cluster van zware stressfactoren**
 - Gigantische verlieservaring die familierelaties en verbondenheid met de omgeving beïnvloedt:
 - Verlies van taal, identiteit, dierbaren, houvast, cultuur
 - Breuk met verleden, ontheemding
 - Vertrouwen in zichzelf (verlies van eigenwaarde)
 - Vertrouwen in de ander (die mijn bestaan niet erkent)
 - Vertrouwen in een toekomst (die dreigend wordt)
- ⇒ **Eenzaamheidsgevoelens** bij moeders zijn niet vreemd, wordt extra versterkt bij belangrijke levensgebeurtenissen

1. Verlies

2. Trauma

- Sterke relatie tussen de multipele en chronische stresservaringen van vluchtelingen ouders en PTSS
- **Complexe PTSS:**
 1. Bemoeilijkte zelf-regulatie (emotieregulatie)
 2. Relationele vaardigheden
 3. Verandering in aandacht en bewustzijn cf. Dissociatie
 4. Negatieve geloofssystemen
 5. Somatische klachten

This Photo by Unknown Author is licensed under [CC BY-SA-NC](#)

[This Photo](#) by Unknown Author is licensed under [CC BY-NC](#)

[This Photo](#) by Unknown Author is licensed under [CC BY-ND](#)

Visit **gosocrative.com** and enter room
name WARRINER4746

Outcomes van Acculturatie

Aanpassing /
Identificatie met de meerderheidsgroep

Cultuurbehoud /
Identificatie met eigen groep

	sterk	zwak
sterk	Integratie	Assimilatie
zwak	Separatie	Marginalisatie

Impact van migratie op ouderschap

Vaak terugkerende vragen/zorgen van ouders (Meurs, P.):

- Op welke wereld moet ik mijn kinderen opvoeding?
 - Denk ik aan terugkeer?
 - Of ben ik bang dat ik teruggestuurd zal worden?
- Hoe verloopt het dialoog tussen identificatiefiguur moeder en moeder als identificatie voor het kind?
 - Kunnen rolmodellen iets betekenen
 - Dialoog met andere moeders over de biculturele identiteit?
- Angst bij ouders dat hun kinderen anders zullen zijn, dat hun kinderen weinig aan hun ouders hebben in hun zoektocht naar een identificatiefiguur
- Hoe zie je dit?
 - Bij twijfels over schoolkeuze, taalkeuze, structureren en loslaten van hun kinderen etc..

Impact van migratie op ouderschap

(vervolg) Vaak terugkerende vragen/zorgen van ouders (Meurs, P.):

- Onzekerheden bij vaders:
=> het structurerend optreden waarbij niet zelden de vader zich zou terugtrekken of niet te willen of te kunnen reageren op de opvoedingssituatie

Impact van migratie op ouderschap

(vervolg, Meurs, P.):

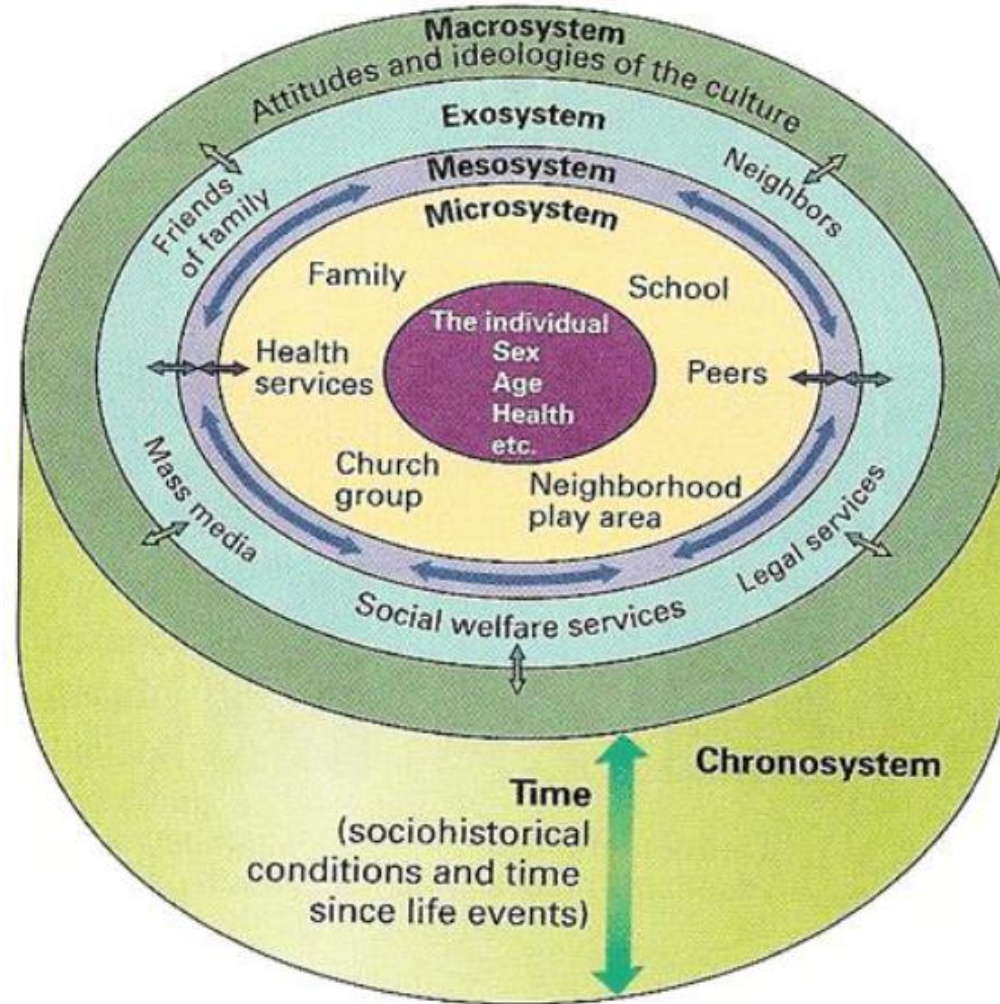
Welke impact heeft dit op mijn begeleiding?

- Helpende vragen die je kan stellen:
 - Waarom zijn jullie hier gekomen?
 - Wat verwacht(t)en jullie van jullie leven hier?
 - Wat verwachten mensen van jullie?
Vb. Snel de taal leren betekent dit dat de ouders thuis ook Nederlands moeten spreken?

Impact van migratie op ouderschap

1. Is de levensfase vergezeld door cultureel bepaalde rituelen en mentale beelden
2. Hoe denkt een welbepaalde cultuur over het heelal, leven en dood?
3. Wat betekent het om moeder te zijn?
4. Wat betekent het om vader te zijn?
5. Wat betekent het om kind te zijn?
6. Wat is een kind?

Verbondenheid - Bronfenbrenner

Rol van PACCT

Impact symptomen van PTSS kunnen verminderd worden door contextuele factoren

- Vader, zus, nicht, tante als mediërende factor
- Ouder(s) brengen ook iets positiefs, namelijk veerkracht!

Asielzoekers leven onder erg onzekere omstandigheden en onveilige condities; is veilige gehechtheid wel een opportune stijl in onveilige omstandigheden?

For refugees: ALSO thinking about your mothering country, WITHOUT the containment of your real mother and village

Containment en migratie

- Elke moeder heeft nood aan containment door de partner/familie en dorp/gemeenschap
- Migratie bedreigt het gevoel van containment
- Gevoel van 'niet op de juiste plek te zitten'
- Wantrouwen in de wereld
- Gevoel van vertrouwen en veiligheid verdwijnt
- Begeleiding in de perinatale periode om de moeder en haar familie te stabiliseren en te containen

Transculturele positie: Commère

Belang van vertrouwen opbouwen met de 'nieuwe' wereld met respect voor de geloofsovertuigingen en tradities van de 'oude' wereld

- Commère – 'as a mother'
- Zonder oordeel, interpretaties, 'being mother with them'
- Co-constructie
- Co-observatie met het kind betekent NIET hen scheiden
- In het 'hier en nu'

- Gevoelens delen

- Geef troost en en herstel in 'good enough mother'
- Kracht van het ouderschap ! Positief zelfbeeld en van de baby

Handvaten

- Preventie: informeren over bevallen, ontwikkeling
- Psycho-educatie ontwikkelingsfasen: Hier en Daar
- Luisteren naar de dromen van de moeders
- Uitkijken voor ondersteuningsmogelijkheden
- Migranten en vluchtelingen missen vaak medische informatie en steun hiervoor

Handvaten

- Voorkeur voor groepswork: vrouwengroepen, installeren van ondersteunende rituelen en knowhow, door zingen, koken, etc...
- Vaak met kennis/informatie van cultuur, maar afwisselende momenten van **weten en niet-weten**
- Werken met tolken of interculturele bemiddelaars
- Veerkrachtversterkend: bij trauma ook in de context, niet enkel individu

Team Roles

- Het gezin Al-Hassan bestaat uit vader (42), moeder (38) en drie kinderen: een zoon van 15 jaar, een dochter van 11 jaar en een dochter van 7 jaar. Het gezin vluchtte 12 jaar geleden uit Syrië voor de burgeroorlog en verblijft sindsdien in België.
- Vader had in Syrië een succesvolle eigen zaak en genoot aanzien binnen zijn gemeenschap. In België werkt hij in een fabriek met lange en onregelmatige uren, waardoor hij vaak afwezig is thuis. Moeder staat in voor het huishouden en de zorg voor de kinderen. Waar ze in Syrië sterk ondersteund werd door haar uitgebreide familie, leeft het gezin nu geïsoleerd. Familieleden zijn verspreid over verschillende landen.
- Het gezin woont in een klein appartement zonder aparte slaapkamers. Er is regelmatig overlast van burens, waardoor ze zich onveilig voelen. Ze staan al jaren op de wachtlijst voor een sociale woning. Pogingen om zelf een woning te huren lopen telkens vast: geschikte woningen zijn te duur of ze worden niet geselecteerd, wat bij de ouders het gevoel versterkt dat ze systematisch worden uitgesloten.
- De school maakt zich zorgen over de oudste zoon. Hij is teruggetrokken, prikkelbaar, komt vaak in conflict en weigert opdrachten. Hij zegt regelmatig dat hij terug naar Syrië wil. Tegelijk neemt hij op school een bazige houding aan tegenover zijn zus: hij verbiedt haar om op de speelplaats te voetballen omdat “dat niet hoort voor meisjes”. De school stelt een gesprek met een psycholoog voor, maar hij weigert dit: volgens hem is dat “voor gekke mensen”.
- Thuis lopen de spanningen hoog op. Vader reageert verbaal agressief naar moeder en kinderen. Moeder huilt veel, slaapt slecht en voelt zich uitgeput. Het huwelijk staat onder druk, maar scheiden is voor de ouders geen optie. Eerdere contacten met hulpverlening verliepen stroef. Ze spreken beperkt Nederlands; de zoon tolkt soms, maar de ouders lijken niet open en coöperatief.

PROVERBS

As long as the tree has roots,
well grounded,
The wind may blow,
But the leaves will reappear

(fon proverb)

Doorverwijzing: sociale kaart

Psychologische zorg:

- <https://www.ligant.be/care-team-jonge-kind/>
- <https://www.solentra.be/nl/aanmelden/>

Tolkenbureau of interculturele bemiddeling

- <http://www.vlaamsetolkentelefoon.be>
- <http://www.sociaalvertaalbureau.be>
- www.integratie-inburgering.be/nl/sociaal-tolken-en-vertalen

Genitale mutilatie

- <https://gams.be/>
- <https://www.intact-association.org/nl/>
- <https://www.uzgent.be/sites/default/files/documents/MCGM-pati%C3%ABnten.pdf>

Doorverwijzing: sociale kaart

Psychosociale ondersteuning:

- <https://www.homestartvlaanderen.com/hasselt>
- <https://borninbelgiumpro.be/>
- <https://www.limburggastvrij.be/>
- <https://www.femma.be/nl>
- CAW, etc...

Mensenhandel:

- <https://www.payoke.be>

Ongeboren of het jonge kind in verontrustende situatie

- Het observatorium samen ism departement Opgroeien (ACT, OSD)

Consult en informatie

Algemeen

- <https://sites.google.com/site/socialekaartvluchtelingen/>
- <https://www.fedasil.be/nl/asiel-belgie/opvang-asielzoekers>
- <https://vluchtelingenwerk.be/>
- <https://rosavzw.be/nl/aanbod>
- <https://www.integratie-inburgering.be/nl>

Consult en Advies

- <https://www.ligant.be/crosslink-consult-en-advies/>
- www.solentra.be

Literatuur en informatie

- <https://www.trefpuntodi.be/>
- Het Culturele Interview
(<https://www.pharos.nl/nl/kenniscentrum/laaggeletterdheid-en-gezondheid/werken-in-achterstandswijken/het-culturele-interview>)

Bedankt voor jullie aandacht!

[Voor meer informatie over de programmatie Crosslink](#)

www.ligant.be

Michelle.warriner@uzbrussel.be of 0473/84.03.38

